

Soabbada luonddumeahci ortnetnjuolggadus, evttohus 1.11.2023

Nannejuvvon

Lágafámolaš

Viidodat (há)

17 915

mas čáhceguovllut (há)

536

Sadji

Eanagoddi	Gielda
Lappi eanagoddi	Soađegilli

Vuođđudannjuolggadusat

Seađahusa namma	Seađahusa nr
Láhka muhtun ođđa luonddusuodjalanguovlluid vuođđudeamis stáhta eatnamiidda	634/1956

Guovllu suodjaleami ákkat

Soabbada luonddumeahcci lea vuođđuduvvon luonddu seailluheapmin guoskameahtumin.

Oppalaččat

Meahciráđđehus lea luonddusuodjalanlága (9/2023) 58 §:a vuođul addán čuovvovaš Soađegilli gielddas lean Soabbada luonddumeahci ortnetnjuolggadusa.

Dán ortnetnjuolggadusa mearrádusaid vuođđun leat seađahusat, mat logahallojuvvot čuoggás "Luonddusuodjalanseađahusat" ja "Eará láhkaásaheapmi". Lassin ortnetnjuolggadusain leat mearrádusat, maid Meahciráđđehus lea luonddumeahci hálddašeamis vástidan virgeoapmahažžan eanahálddašeaddji iešvuođas vuoigadahtton ja geatnegahtton addit.

Ortnetnjuolggadusa mearrádusat čuvvot eanaš prinsihpaid, mat lea bukton ovdan Meahciráđđehusa 2.9.2016 luonddusuodjalanlága (1096/1996) 19 §:a dohkkeheamen Urho Kekkonen álbmotmeahci, Soabbada luonddumeahci, Giemasuorggi meahcceguovllu sihke Vaaranaapa, Nalka-aapa ja Uura-aapa jekkiidsuodjalanguovlluid dikšun- ja geavahanplánas.

Soabbada luonddumeahcci lea vuođđuduvvon 21.12.1956 fápmui bohtán lágain (634/1956). Mii luonddusuodjalanlága (9/2023) 49 §:s seađahuvvo gildojuvvon doaimmain ja 50 §:a 1 momeantta 1–3, 5–9 ja 11 čuoggás ja 2–5 momeanttas ja 51 §:s ráfáiduhttin seađahusaid guoskevaš spiehkastagain, heivehuvvo luonddumeahcis.

Báikkálaš ássiin oaivvildat dán ortnetnjuolggadusas Soađegili gielddas fásta ássan olbmuid (Ruovttugiieldaláhka 201/1994 2 §).

Dáinna mearrádusain gomihat Meahciráđđehusa 14.8.2006 addán Soabbada luonddumeahci ortnetnjuolggadusa..

Luonddusuodjalanseadahasat

- Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 49 §.

Eará láhkaásaheami

- Ortnetláhka (612/2003) 3 §
- Bázahusláhka (646/2011) 72 §
- Ruovttugiieldaláhka (201/1994) 2 §
- Láhka Meahciráđđehusas (234/2016) 6 §
- Meahccejohtalusláhka (1710/1995) 4 §, 5 §
- Meahcástanláhka (615/1993) 51 §, 53 §
- Dološmuitoláhka (295/1963) 1 §
- Gádjunláhka (379/2011) 6 §
- Vuodđoláhka (731/1999) 17§
- Boazodoalloláhka (848/1990) 40 §.

Sápmelaččaid vuodđolágalaš rievttit

Soabbada luonddumeahcci gullá sápmelaččaid ruovttuguvlui. Sápmelaččain eamiálbmogin lea riekti bajásdoallat ja ovddidit iežas gielas, kultuvrras ja kulturháp másis gullevaš árbevirolaš ealáhusaid dego boazodoalu ja guollebivddu (vuodđoláhka 731/1999 17§). Lassin Meahciráđđehusa hálddašeamis lean luondduresurssaid dikšuma, ávkástallama ja suodjaleami sáhtá heivehit oktii sápmelaččaid ruovttuguovllus nu, ahte sápmelaččaid kultuvrra hárrjeheami eavttut dorvvastuvvojit (láhka Meahciráđđehusas 234/2016 6 §).

Seadahasvuodus bohtán oppalaš gildosat

Luonddumeahcis lea gildojuvvon

- 1) hukset ráhkadusaid, rusttegiid dahje geainnuid (luonddusuodjalanláhka 9/2023 49 §)
- 2) váldit eanaávdnasiid dahje ruvkeminerálaid dahje vahágahttit eana- dahje báktevuodu (luonddusuodjalanláhka 9/2023 49 §)
- 3) roggat ádjagiid (luonddusuodjalanláhka 9/2023 49 §)
- 4) váldit dahje vaháguhttit guobbariid, muoraid, miestagiid dahje šattuid dahje daid osiid (luonddusuodjalanláhka 9/2023 49 §)
- 5) bivdit, goddit dahje headuštit luonddudili riggeealliid dahje duššadit daid besiid dahje bivdit dahje čoaggit rikkehesis ealliid (luonddusuodjalanláhka 9/2023 49 §)
- 6) álgit eará go čuoggáin 1-5 oaivvilduvvon doaimmaid, mat váikkuhit oidduheamet guovllu luonddudiliide, eanadahkii, ealánšlájaid seailumii dahje guovllu vuodđudanulbmilii (luonddusuodjalanláhka 9/2023 49 §)
- 7) ludnet (bázahusláhka 646/2011 72 §)
- 8) vahágahttit giddes dološbázahusaid dahje vistebázahusaid (dološmuitoláhka 295/1963 1 §)
- 9) diktít leat luovus beatnagiid dahje eará ruovttuealliid vuhtii válddekeahhtá boazobargguin ávkástallon beatnagiid (meahcástanláhka 51 §)
- 10) hárrjehit eará olbmuid headuštan doaimma (ortnetláhka 612/2003 3 §)
- 11) čahkkehit dola dahje eará rabasdola Dálkediehtaga lágádusa addán vuovde- ja sitnubuollinváruhusa áigge dahje jus dilit goikkádaga, biekká dahje eará siva geažil leat dakkárat, ahte vuovdebuollima, sitnubuollima dahje eará buollima várra lea čalmmus (gádjunláhka 379/2011 6 §).

Eará gildodat ja mearrádusat

Ortnetnjuolggadusain addojuvvon mearrádusat

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadáhusat
Liikkuminen	<p>Lobálaš meahccái merkejuvvon vánddardanmáđjain (kártamielddus) ja Soabbatjávrrí meahccebiilageainnus.</p> <p>Soabbatjávrrí davveoassi gullá luonddumeahccái. Dálvet lihkadeapmi doppe lea lobálaš iežas vuimmiiguin (ovdamearkan vácci, čuoigga dahje muohtagápmagiiguin). Lihkadeapmi seivvodanrusttegiiguin (seivvodančuoigan dahje sullasaš) lea gildojuvvon.</p> <p>Lihkadanráddjehus olgolihkadanjohtolagaid olggobealde ii guoskka báikkálaš ássiid, go sii lihkadit luonddumeahcis murjiid ja guobbariid čuoigga oktavuodas, iige lihkadeapmi vealtameahtun boazobargguin.</p> <p>Lihkadanráddjehus ii guoskka luonddusuodjalanlága (9/2023) 50 §:a 11 čuoigga oavvilduvvon hávváduvvan ealli goddima ja váldit háldui jápmán fuođđoealli iige lihkadeami 50 §:a 4 momeanttas oavvilduvvon virgeoapmahašdoaimmain.</p> <p>Bievlan ja muohttaga áigge plogejuvvon meahccebiilageainnus sáhtá lihkadit maiddá geaidnojohtalusatnui registrerejuvvon mohtorfievrruin.</p> <p>Eará lihkadeapmái dárbaša álo Meahciráđdehusa lobi.</p>	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 50 § 56 §, Láhka muhtun ođđa luonddusuodjalan-guovlluid vuoddeamis stáhta eatnamiidda addojuvvon lága nuppástuhttimis (634/1956) 21 a §
Gohtten	<p>Lobálaš dušše Soabbatjávrrí vuoigastanbáikkis ja ovttá háve eanemustá golmma jándora áigge. Báikkálaš ássi sáhtá murjiid ja guobbariid čuoiggađettiin gohttet friddja.</p> <p>Gč. maiddá čuoigga Boazodoallu.</p>	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Sihkkelastin	<p>Lobálaš dušše lundui merkejuvvon Ruijábálgás ja Soabbatjávrrí meahccebiilageainnus.</p>	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Riiden	<p>Lobálaš dušše Soabbatjávrrí meahccebiilageainnus.</p>	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Čáhcejohtalus	<p>Gildojuvvon. Mohtorfatnasiin ja eará čáhcefievrruiguin johttin lea lobálaš Soabbatjávrris.</p>	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Boazogeasusdoaibma	<p>Lobálaš dušše Meahciráđdehusa girjjálaš lobiin lihkadanráddjehusaid mielde.</p>	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Beanageasusdoaibma	<p>Gildojuvvon juohke sajis, maiddá plogejuvvon geaidnovuodas Soabbatjávrrí meahccebiilageainnus.</p>	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §

Eará luonddusuodjalanseadáhusaide vuodđuduvvan mearrádusat

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadáhusat
Murjjiid ja guobbariid čoaggin	Gildojuvvon vuhtii válddekeahhtá báikkálaš ássiid, geaidda murjjiid ja guobbariid čoaggin lea lobálaš.	Láhka muhtun ođđa luonddusuodjalanguovlluid vuodđudeamis stáhta eatnamiidda addojuvvon lága nuppástuhttimis (634/1956) 21 a §
Áibmofievrruin seaivun	Gildojuvvon. Vihkkehallama vuodul Meahciráđdehus sáhtá miedihit lobiid áibmofievrruin seaivumii luonddumeahci doibmii heivvolaš dárkkuhussii.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §
Boazodoallu	Lobálaš. Oažžu hukset boazodoalu gáibidan bartaid, boazoáiddiid ja eará ráhkadusaid, váldit boazodoalu atnui dárbbalaš muora ja gaskaboddasaččat gohttet ja dolastallat boazodoalu oktavuodas. Huksemis galgá soahpat Meahciráđdehusain.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 50 §, Láhka muhtun ođđa luonddusuodjalanguovlluid vuodđudeamis stáhta eatnamiidda addojuvvon lága nuppástuhttimis (634/1956) 21 a §
Meahccebivdu	Gildojuvvon. Lobálaš goddit hávváduvvan ealli ja váldit háldui guvlui jápmán fuodđoealli guovllu olggobealde dáhpáhuvvan meahccebivdui gullelaš dilis čuovvumiin, mii meahcástanlágas seadáhuvvo. Hávváduvvan ealli vuohttimis luonddusuodjalanguovllus, dárbbus dákkár ealli goddimii ja guvlui jápmán fuodđoealli háldui váldimis galgá dakkaviđe almmuhit Meahciráđdehussii.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 46 §, 50 §
Virgeoapmahašdoaimma	Luonddumeahcis oažžu dili nu gáibidettiin álgit eatnanbealušteami, rádjegozáhusa doaimmaid, gádjundoaimma, olbmuid ja ealliide njoammu dávdmaid dahje šaddoduššadeaddjiid dustema dahje ealliidsuodjaleami gáibidan vealtameahtun doaimmaide. Doaimmaid galgá ollašuhttit nu, ahte dain ii šatta guovllu vuodđudanulbmilii stuorát hehttehus go mii lea vealtameahtun.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 50 §
Eará doaibma	Lobálaš hukset, dikšut ovddežiin ja divvut ráhkadusaid, rusttegiid ja bálgáid, mat leat dárbbalašlačča guovllu dikšuma, bearráigeahču, dutkama, olbmuid oahpisteami, geavaheaddjidorvvolašvuoda sihke vándardeami ja guvlui oahpásmuvvama dihtii.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §
Eará doaibma	Dieđalaš dahje oahpahusa dárkkuhusas dáhpáhuvvan ealliid goddin ja bivdin sihke ealliid besiid, šattuid, ealli ja jápmán šaddoosiid ja minerálačájánašaid unnánaš váldin lea lobálaš Meahciráđdehusa girjjálaš lobiin.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §
Eará doaibma	Minjka ja neahtebeatnaga bivdin ja goddin lea lobálaš Meahciráđdehusa miehtama vuodul guovllu vuodđudanulbmila áittekeahhtá. Doibmii dárbbasat	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 50 §, 56 §, Meahcástanláhka (615/1993) 48 §

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadáhusat
	lassin luonddusuodjalanlága 56 §:s oaivvilduvvon lihkanlobi Meahciráđđehusas.	
Eará doaibma	Luonddumeahcis oažžu dan vuodđudanulbmila áittekeahhtá Meahciráđđehus lobiin geahpedit eará go 50 §:s 3 momeanttas oaivvilduvvon šaddo- ja eallišlájaid lohkomeari, jus dat eat menddo valjit dahje muđuid vahátlaččat.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §
Eará doaibma	Meahciráđđehus sáhtá mieđihit lobi maddái eará luonddusuodjalanlága 51 §:s oaivvilduvvon doaimmaide luonddumeahci vuodđudanulbmila áittekeahhtá.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §

Eará mearrádusat

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadáhusat
Guollebivdu	Lobálaš dušše fámus lean guolástannjuolggadusaid mielde dušše Soabbatjávrris.	Láhka muhtun ođđa luonddusuodjalanguovlluid vuodđudeamis stáhta eatnamiidda addojuvvon lága nuppástuhttimis (634/1956) 21 a §, Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §, 56 §
Dolastallan	Lobálaš dušše luonddus čujuhuvvon dolastallanbáikkiin. Báikkálaš ássi sáhtá murjedettiin ja guobbariid čoakkedettiin dolastallat friddja go geava rissiid, ovssiid ja smávva gudduid. Vuovde- ja sitnubuollinváruhusa áigge rabasdola cahkkeheapmi lea oalát gildojuvvon. Gč. maddái čuokkis Boazodoallu.	Gádjunláhka (379/2011) 6 §
Meahccejohtalus bievlan	Gildojuvvon. Meahciráđđehus sáhtá mieđihit lobiid meahccejohtalusii Meahciráđđehusa meahccejohtalusprinsihpaid mielde. Boazodoallobargguide gullevaš meahccejohtalus lea lobálaš meahccejohtaluslága mielde. Soabbatjávrris meahccebiilageainnus johtalusatnui registrerejuvvon mohtorfievrruin vuodjin lea lobálaš.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §, Meahccejohtalusláhka (1710/1995) 4 §, 5 §
Meahccejohtalus muohttaga áigge	Gildojuvvon. Meahciráđđehus sáhtá mieđihit lobiid meahccejohtalusii Meahciráđđehusa meahccejohtalusprinsihpaid mielde. Boazodoallobargguide gullevaš meahccejohtalus lea lobálaš meahccejohtaluslága mielde. Soabbatjávrris meahccebiilageainnus johtalusatnui registrerejuvvon mohtorfievrruin vuodjin lea lobálaš, go geaidnu lea plogejuvvon.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §, Meahccejohtalusláhka (1710/1995) 4 §, 5 §

Čuovus. Soabbada luonddumeahci ortnetnjuolggadus. Soađegilli

Miellddus. Soabbada luonddumeahci ortnetnjuolggadus. Soađegilli.

